

# ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2001

Vyhlásené: 06.06.2001

Časová verzia predpisu účinná od: 06.06.2001

**Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.**

**206**

## **OZNÁMENIE**

### **Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky**

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 28. septembra 1954 bol v New Yorku podpísaný Dohovor o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti a dodatok k tomuto dohovoru. Národná rada Slovenskej republiky s nimi vyslovila súhlas svojím uznesením č. 621 zo 7. decembra 1999 s touto výhradou: „Slovenská republika nie je viazaná článkom 27 v tom zmysle, že vydá osobný doklad každej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá nemá platný cestovný doklad. Slovenská republika vydá osobný doklad len osobám bez štátnej príslušnosti zdržiavajúcim sa na území Slovenskej republiky, ktorým povolila dlhodobý alebo trvalý pobyt.“ Listina o prístupe bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov 3. apríla 2000. Dohovor a dodatok k tomuto dohovoru nadobudli platnosť pre Slovenskú republiku 2. júla 2000 na základe článku 39 ods. 2.

**DOHOVOR o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti**

PREAMBULA Vysoké zmluvné strany, majú na zreteli, že Charta Organizácie Spojených národov a Všeobecná deklarácia ľudských práv, prijaté 10. decembra 1948 Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov, potvrdzujú zásadu, že všetci ľudia majú požívať základné práva a slobody bez diskriminácie, uvážiac, že Organizácia Spojených národov prejavila za rôznych okolností svoj hlboký záujem o osoby bez štátnej príslušnosti a usilovala sa zaistiť osobám bez štátnej príslušnosti čo najväčšiu možnosť požívať základné práva a slobody, uvážiac, že Dohovor o postavení utečencov z 28. júla 1951 sa vzťahuje len na tie osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré sú zároveň aj utečencami, a že je veľa osôb bez štátnej príslušnosti, na ktoré sa tento dohovor nevzťahuje, uvážiac, že je žiaduce upraviť a zlepšiť postavenie osôb bez štátnej príslušnosti medzinárodnou dohodou, dohodli sa takto:

**KAPITOLA I  
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA****Článok 1****Definícia pojmu „osoba bez štátnej príslušnosti“**

1. Na účely tohto dohovoru sa pojem „osoba bez štátnej príslušnosti“ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá nie je podľa zákonov žiadneho štátu považovaná za občana takéhoto štátu.
2. Tento dohovor sa nevzťahuje na
  - i) osoby, ktoré v súčasnosti požívajú ochranu alebo podporu iných orgánov alebo zastupiteľstiev Organizácie Spojených národov, než je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov,
  - ii) osoby, ktorým kompetentné orgány krajiny, v ktorej majú trvalé bydlisko, priznali práva a povinnosti, ktoré prislúchajú občanom tejto krajiny,
  - iii) osoby, v súvislosti s ktorými existujú vážne dôvody domnievať sa, že
    - a) spáchali zločin proti mieru, vojnový zločin alebo zločin proti ľudskosti, ako sú definované v medzinárodných dokumentoch, ktoré boli vydané na účely právneho zabezpečenia proti takýmto zločinom,
    - b) spáchali vážny nepolitický zločin mimo krajiny svojho pobytu predtým, než boli prijaté v tejto krajine,
    - c) boli uznané za vinné z prečinov proti cieľom a zásadám Organizácie Spojených národov.

**Článok 2****Všeobecné záväzky**

Každá osoba bez štátnej príslušnosti má záväzky voči krajine svojho pobytu, ktoré predovšetkým vyžadujú, aby dodržiavala zákony a predpisy, ako aj opatrenia prijaté v záujme dodržiavania verejného poriadku.

**Článok 3****Zákaz diskriminácie**

Zmluvné štáty majú aplikovať ustanovenia tohto dohovoru na osoby bez štátnej príslušnosti bez ich diskriminácie, čo sa týka ich rasy, náboženstva alebo krajiny ich pôvodu.

**Článok 4****Náboženstvo**

Zmluvné štáty majú zaobchádzať s osobami bez štátnej príslušnosti aspoň takým spôsobom, akým zaobchádzajú s vlastnými občanmi vo všetkých otázkach, ktoré sa týkajú slobody náboženstva, ako aj slobody náboženskej výchovy ich detí.

## Článok 5

### Práva udeľované nezávisle od tohto dohovoru

Žiadne ustanovenie tohto dohovoru nesmie narušiť akékoľvek práva a výsady udelené osobám bez štátnej príslušnosti ktorýmkoľvek zmluvným štátom nezávisle od tohto dohovoru.

## Článok 6

### Pojem „za rovnakých okolností“

Na účely tohto dohovoru pojem „za rovnakých okolností“ znamená akékoľvek požiadavky (vrátane požiadaviek na dĺžku a podmienky pobytu), ktoré musí konkrétny jednotlivec spĺňať, aby mohol požívať také práva, ako keby nebol osobou bez štátnej príslušnosti, s výnimkou takých požiadaviek, ktoré sú svojou podstatou pre osobu bez štátnej príslušnosti nesplniteľné.

## Článok 7

### Vyňatie z reciprocity

1. Zmluvné štáty majú zaobchádzať s osobami bez štátnej príslušnosti rovnakým spôsobom ako s ostatnými cudzincami s výnimkou prípadov, keď ustanovenia tohto dohovoru predpisujú pre osoby bez štátnej príslušnosti výhodnejšie zaobchádzanie.
2. Po uplynutí troch rokov pobytu získajú všetky osoby bez štátnej príslušnosti právo byť vyňaté na území zmluvných štátov zo zásady reciprocity.
3. Každý zmluvný štát sa zaväzuje poskytovať utečencom práva a výhody, ktoré im prináležali bez nároku na reciprocitu v čase, keď pre daný štát nadobudol dohovor platnosť.
4. Zmluvné štáty sa zaväzujú priaznivo posudzovať možnosť udeliť osobám bez štátnej príslušnosti bez zásady reciprocity také práva a výhody, ktoré presahujú rámec ustanovení odsekov 2 a 3, a vyňať zo zásady reciprocity osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v odsekoch 2 a 3.
5. Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa týkajú práv a výsad uvedených v článkoch 13, 18, 19, 21 a 22 tohto dohovoru, ako aj práv a výsad neuvedených v tomto dohovore.

## Článok 8

### Vyňatie z výnimočných opatrení

Vzhľadom na výnimočné opatrenia, ktoré možno zaviesť voči osobe, majetku alebo záujmom občanov alebo bývalých občanov cudzieho štátu, zmluvné štáty sa zaväzujú, že nebudú takéto opatrenia aplikovať na osobu bez štátnej príslušnosti výhradne na základe toho, že predtým bola občanom uvedeného cudzieho štátu. Zmluvné štáty, ktoré podľa svojho zákonodarstva nemôžu použiť všeobecnú zásadu uvedenú v tomto článku, udelia v konkrétnych prípadoch výnimky v prospech takýchto osôb bez štátnej príslušnosti.

## Článok 9

### Dočasné opatrenia

Žiadne ustanovenie uvedené v tomto dohovore nemôže zabrániť ktorémukoľvek zmluvnému štátu, aby v čase vojny alebo za iných závažných a výnimočných okolností nepodnikol v prípade konkrétnej osoby dočasné opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné z hľadiska bezpečnosti, až kým nebude rozhodnuté, že daná osoba je skutočne osobou bez štátnej príslušnosti a že v prípade takejto osoby je pokračovanie v takýchto dočasných opatreniach v záujme štátnej bezpečnosti.

## Článok 10

### Kontinuita trvalého pobytu

1. Ak bola osoba bez štátnej príslušnosti násilne presídlená počas druhej svetovej vojny a premiestnená na územie zmluvného štátu, kde sa teraz trvale nachádza, považuje sa doba jej núteného dočasného pobytu za dobu zákonného pobytu na jeho území.

2. Ak bola osoba bez štátnej príslušnosti násilne presídlená počas druhej svetovej vojny z územia zmluvného štátu a predtým, než tento dohovor nadobudol platnosť, sa tam opäť vrátila, aby tam pokračovala v trvalom pobyte, doba pred takýmto násilným presídlením a po takomto násilnom presídlení sa považuje za nepretržité obdobie na akékoľvek účely, na aké sa takáto nepretržitá doba trvalého pobytu vyžaduje.

### **Článok 11**

#### **Námorníci bez štátnej príslušnosti**

V prípade osôb bez štátnej príslušnosti slúžiacich ako členovia posádok na palubách lodí plaviacich sa pod vlajkou zmluvného štátu tento štát priaznivo posudzuje ich usadenie sa na jeho území a vydanie cestovných dokladov alebo dočasného povolenia na pobyt na jeho území takýmto osobám predovšetkým s cieľom uľahčiť im usadenie sa v inej krajine.

## **KAPITOLA II**

### **PRÁVNE POSTAVENIE**

#### **Článok 12**

##### **Osobné postavenie**

1. Osobné postavenie osoby bez štátnej príslušnosti upravujú právne predpisy platné v krajine jej domovského práva alebo v prípade, že nemá domovské právo, právne predpisy krajiny jej pobytu.
2. Práva, ktoré osoba bez štátnej príslušnosti nadobudla skôr a ktoré sa vzťahujú na jej osobné postavenie, konkrétne práva týkajúce sa sobáša, zmluvný štát rešpektuje, ak je to potrebné, za predpokladu, že zodpovedajú formalitám požadovaným jeho právnymi predpismi, a za predpokladu, že právo, ktorého sa to týka, je právom, ktoré by jej bolo priznané právnymi predpismi takéhoto štátu, keby nebola osobou bez štátnej príslušnosti.

#### **Článok 13**

##### **Hnuteľný a nehnuteľný majetok**

Čo sa týka nadobúdania hnuteľného a nehnuteľného majetku a ďalších práv s tým súvisiacich a čo sa týka nájomných a iných zmlúv súvisiacich s hnuteľným a nehnuteľným majetkom, zmluvné štáty majú poskytnúť osobám bez štátnej príslušnosti čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, v žiadnom prípade nie menej priaznivé, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytuje cudzincom.

#### **Článok 14**

##### **Umelecké práva a priemyselné vlastníctvo**

Čo sa týka ochrany priemyselného vlastníctva, ako sú vynálezy, dizajny alebo vzory, obchodné značky, obchodné názvy a literárne, umelecké a vedecké autorské práva, krajina, v ktorej má osoba bez štátnej príslušnosti obvyklý pobyt, jej zaručí takú istú ochranu, akú zaručuje svojim vlastným občanom. Na území ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu osoba bez štátnej príslušnosti požíva takú istú ochranu, aká sa tam poskytuje občanom tej krajiny, v ktorej má táto osoba obvyklý pobyt.

#### **Článok 15**

##### **Právo spolčovania**

Čo sa týka nepolitických a neziskových združení a odborových zväzov, zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

### **Článok 16**

#### **Prístup k súdom**

1. Osoba bez štátnej príslušnosti má zaručený slobodný prístup k súdom na území všetkých zmluvných štátov.
2. Osoba bez štátnej príslušnosti má na území zmluvného štátu, v ktorom má obvyklý pobyt, právo na rovnaké zaobchádzanie, akého sa dostáva vlastným občanom tohto štátu v záležitostiach týkajúcich sa slobodného prístupu k súdom vrátane právnej pomoci a oslobodenia od cautio judicatum solvi.
3. Osoba bez štátnej príslušnosti má v iných krajinách, než je krajina jej obvyklého pobytu, v záležitostiach uvedených v odseku 2 rovnaké práva, aké sa priznávajú hociktorému inému občanovi krajiny jej obvyklého pobytu.

### **KAPITOLA III**

#### **ZÁROBKOVÁ ČINNOSŤ**

#### **Článok 17**

##### **Zárobková činnosť**

1. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne zdržiavajú na ich území, čo najvýhodnejšie a v žiadnom prípade nie menej výhodné podmienky, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom v súvislosti s ich vstupom do zamestnania.
2. Zmluvné štáty priaznivo posudzujú prispôsobovanie práv všetkých osôb bez štátnej príslušnosti týkajúcich sa ich zárobkovej činnosti právam ich vlastných občanov, a najmä tých osôb bez štátnej príslušnosti, ktoré prišli na ich územie na základe náboru pracovných síl alebo v rámci prisťahovaleckých programov.

#### **Článok 18**

##### **Samostatné podnikanie**

Zmluvné štáty poskytujú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej priaznivé podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom, čo sa týka ich práva samostatne podnikáť v poľnohospodárstve, priemysle, remeselníctve a obchode a práva zriaďovať obchodné a priemyselné spoločnosti.

#### **Článok 19**

##### **Slobodné povolania**

Každý zmluvný štát poskytne osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na jeho území, ktoré sú držiteľmi diplomov uznaných príslušnými orgánmi tohto štátu a ktoré majú v úmysle vykonávať slobodné povolanie, čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

### **KAPITOLA IV**

#### **SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ**

#### **Článok 20**

##### **Prídelové zásobovanie**

Tam, kde bolo pre občanov krajiny zavedené prídelové hospodárstvo upravujúce všeobecné zásobovanie nedostatkovým tovarom, majú osoby bez štátnej príslušnosti nárok na rovnaké zaobchádzanie ako občania.

## Článok 21

### Bývanie

Čo sa týka bývania, zmluvné štáty, ak je táto oblasť upravená zákonmi alebo inými právnymi predpismi alebo je predmetom kontroly verejnoprávnych orgánov, poskytujú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

## Článok 22

### Vzdelávanie

1. V oblasti základného vzdelania zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti rovnaké podmienky ako vlastným občanom.
2. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom, čo sa týka iného vzdelania, než je základné vzdelanie, predovšetkým možnosti študovať, uznávania vysvedčení, diplomov a titulov zahraničných škôl, odpúšťania školného a poplatkov a udeľovania štipendií.

## Článok 23

### Verejná podpora

Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území v súvislosti s verejnou podporou a pomocou rovnaké podmienky ako vlastným občanom.

## Článok 24

### Pracovné právo a sociálne zabezpečenie

1. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne nachádzajú na ich území, rovnaké zaobchádzanie ako vlastným občanom v nasledujúcich záležitostiach:
  - a) v rozsahu, v akom tieto záležitosti upravujú zákony a iné právne predpisy alebo podliehajú kontrole správnych orgánov: plat vrátane rodinných prídavkov, ak sú obsiahnuté v plati, pracovný čas, práca nadčas, platená dovolenka, obmedzenia kladené na prácu vykonávanú doma, minimálna veková hranica na vstup do zamestnania, učňovské školstvo a výcvik, práca žien a mladistvých a využitie výhod kolektívneho vyjednávania,
  - b) sociálne zabezpečenie (zákonne ustanovenia týkajúce sa zamestnania, pracovných úrazov, chorôb z povolania, materskej dovolenky, pracovnej neschopnosti, zabezpečenia v starobe, úmrtia, nezamestnanosti, rodinných povinností a všetkých ostatných prípadov, ktoré patria podľa vnútroštátnych zákonov alebo iných právnych predpisov do sociálneho zabezpečenia) s výnimkou nasledujúcich obmedzení:
    - i) môžu existovať primerané opatrenia týkajúce sa práv nadobudnutých a práv len nadobúdaných,
    - ii) zákony alebo iné právne predpisy krajiny pobytu môžu obsahovať osobitné ustanovenia týkajúce sa požitkov alebo ich častí, ktoré sa úplne uhrádzajú z verejných prostriedkov a príspevkov vyplácaných osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na vyplácanie normálneho dôchodku.
2. Právo na kompenzáciu za smrť osoby bez štátnej príslušnosti spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania nemôže ovplyvňovať skutočnosť, že pobyt oprávnenej osoby je mimo územia zmluvného štátu.
3. Zmluvné štáty rozšíria na osoby bez štátnej príslušnosti výhody z dohôd, ktoré vzájomne uzavreli alebo v budúcnosti môžu uzavrieť v súvislosti so zachovaním nadobudnutých a nadobúdaných práv v oblasti sociálneho zabezpečenia, a budú sa na ne vzťahovať len podmienky, ktoré uplatňujú voči občanom signatárskych štátov uvedených dohôd.

4. Zmluvné štáty budú v čo najväčšej miere priaznivo posudzovať poskytovanie požitkov osobám bez štátnej príslušnosti vyplývajúcich z podobných dohôd, ktoré môžu kedykoľvek nadobudnúť platnosť medzi zmluvnými a nezmluvnými štátni dohovoru.

## **KAPITOLA V ADMINISTRATÍVNE OPATRENIA**

### **Článok 25**

#### **Administratívna podpora**

1. Ak by osoba bez štátnej príslušnosti pri využívaní svojho práva potrebovala pomoc orgánov cudzej krajiny, na ktoré sa nemôže obrátiť, zmluvný štát, na ktorého území má takáto osoba pobyt, zabezpečí, aby jej takúto pomoc poskytl jeho orgány.
2. Orgán alebo orgány uvedené v odseku 1 tohto článku osobám bez štátnej príslušnosti vydajú alebo zabezpečia vydanie dokladov alebo osvedčení, aké by normálne doručili cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov.
3. Takto vydané doklady alebo osvedčenia nahrádzajú úradné doklady doručované cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov a považujú sa za platné, ak neexistuje dôkaz o opaku.
4. Za takéto výnimočné služby, ktoré možno poskytnúť všetkým osobám, ktoré to potrebujú, môžu byť vyrubené poplatky, ktoré však musia byť primerané a úmerné poplatkom vyberaným za podobné služby od občanov zmluvného štátu.
5. Ustanovenia tohto článku sa netýkajú článkov 27 a 28.

### **Článok 26**

#### **Sloboda pohybu**

Každý zmluvný štát umožní osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne zdržiavajú na jeho území, vybrať si miesto svojho pobytu a slobodne sa pohybovať na jeho území v súlade s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa všeobecne za rovnakých okolností na cudzincov.

### **Článok 27**

#### **Osobné doklady**

Zmluvné štáty vystavia osobné doklady každej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá sa zdržiava na ich území a nemá platný cestovný doklad.

### **Článok 28**

#### **Cestovné doklady**

Zmluvné štáty vystavia osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území cestovné doklady na účely cestovania mimo ich územia, ak tomu nebránia závažné dôvody týkajúce sa štátnej bezpečnosti alebo verejného poriadku; na takéto cestovné doklady sa vzťahujú ustanovenia uvedené v dodatku k tomuto dohovoru. Zmluvné štáty môžu vystaviť takýto cestovný doklad každej inej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá sa zdržiava na ich území; zvlášť priaznivo posudzujú vystavenie takéhoto cestovného dokumentu osobám bez štátnej príslušnosti zdržujúcim sa na ich území, ktoré nemajú možnosť získať cestovný doklad od krajiny ich zákonného pobytu.

### **Článok 29**

#### **Finančné dávky**

1. Zmluvné štáty nebudú ukladať osobám bez štátnej príslušnosti dávky, poplatky a dane akéhokoľvek druhu, ktoré by boli iné alebo vyššie než tie, ktoré sú alebo môžu byť vymáhané v podobných situáciách od ich vlastných občanov.

2. Ustanovenie odseku 1 nebráni použitiu zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa poplatkov v súvislosti s vydávaním úradných vrátane osobných dokladov cudzincom voči osobám bez štátnej príslušnosti.

### **Článok 30**

#### **Prevod majetku**

1. Zmluvný štát v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi povolí osobám bez štátnej príslušnosti previesť majetok, ktorý si priniesli na jeho územie, do inej krajiny, kam im bolo povolené vstúpiť na účely presídlenia.
2. Zmluvný štát bude priaznivo posudzovať žiadosti osôb bez štátnej príslušnosti o povolenie prevodu majetku, kdekoľvek by sa mohol nachádzať, ktorý je potrebný na ich presídlenie do inej krajiny, ktorá ich prijala.

### **Článok 31**

#### **Vyhostenie**

1. Zmluvné štáty nemôžu vyhostiť osobu bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcu na ich území s výnimkou prípadov odôvodnených štátnou bezpečnosťou alebo verejným poriadkom.
2. Vyhostenie takejto osoby bez štátnej príslušnosti možno vykonať len na základe rozhodnutia prijatého zákonným postupom. S výnimkou závažných dôvodov vyžadovaných štátnou bezpečnosťou má byť osobe bez štátnej príslušnosti daná možnosť predložiť dôkazy na svoju obranu, odvolať sa a byť na tieto účely právne zastúpená pred kompetentným úradom alebo osobou, alebo osobami týmto úradom zvlášť poverenými.
3. Zmluvné štáty poskytnú takejto osobe bez štátnej príslušnosti dostatočnú dobu, v rámci ktorej by mohla získať povolenie na vstup do inej krajiny. Zmluvné štáty si vyhradzujú právo uplatniť v rámci takejto doby také vnútorné opatrenia, ktoré môžu považovať za potrebné.

### **Článok 32**

#### **Udelenie štátnej príslušnosti**

Zmluvné štáty majú uľahčovať, nakoľko je to len možné, asimiláciu a udelenie štátneho občianstva osobám bez štátnej príslušnosti. Konkrétne majú vyvinúť maximálne možné úsilie na urýchlenie konania v tejto záležitosti a v čo najväčšej miere redukovať poplatky a náklady takéhoto konania.

## **KAPITOLA VI**

### **ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

### **Článok 33**

#### **Informácia o vnútroštátnom zákonodarstve**

Zmluvné štáty budú informovať generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov o obsahu zákonov a iných právnych predpisov, ktoré môžu prijať na realizáciu tohto dohovoru.

### **Článok 34**

#### **Riešenie sporov**

Akýkoľvek spor medzi zmluvnými stranami tohto dohovoru týkajúci sa jeho výkladu alebo vykonávania, ktorý nie je možné vyriešiť iným spôsobom, bude predložený Medzinárodnému súdnemu dvoru na návrh ktorejkoľvek zmluvnej strany zúčastnenej v spore.

### **Článok 35**

#### **Podpis, ratifikácia a pristúpenie**

1. Tento dohovor bude otvorený na podpis v sídle Organizácie Spojených národov do 31. decembra 1955.
2. Bude otvorený na podpis pre

- a) ktorýkoľvek členský štát Organizácie Spojených národov,
  - b) ktorýkoľvek iný štát pozvaný na konferenciu o postavení osôb bez štátnej príslušnosti a
  - c) ktorýkoľvek iný štát, ktorý Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov môže vyzvať na podpis alebo na prístupenie.
3. Dohovor podlieha ratifikácii a ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
  4. Dohovor bude otvorený na prístupenie pre štáty uvedené v odseku 2 tohto článku. Prístupenie sa vykoná uložením listiny o prístupení u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

### **Článok 36**

#### **Doložka o územnej pôsobnosti**

1. Ktorýkoľvek štát môže v čase podpisu, ratifikácie alebo prístúpenia vyhlásiť, že tento dohovor bude rozšírený na všetky alebo na ktorékoľvek územia, za medzinárodné vzťahy ktorých je zodpovedný. Takéto vyhlásenie nadobudne platnosť dňom, keď tento dohovor pre daný štát nadobudne platnosť.
2. Podobné rozšírenie možno vykonať kedykoľvek neskôr formou oznámenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a nadobudne platnosť deväťdesiaty deň po prijatí takéhoto oznámenia generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov alebo dňom nadobudnutia platnosti dohovoru pre daný štát, podľa neskoršieho dátumu.
3. S ohľadom na územia, na ktoré nebola platnosť tohto dohovoru rozšírená v čase jeho podpísania, ratifikácie alebo prístúpenia k nemu, každý štát, ktorého sa to týka, posúdi možnosť podniknúť čo najskôr potrebné opatrenia na rozšírenie pôsobnosti tohto dohovoru na takéto územia so súhlasom vlád takýchto území, kde to ústavne pomery vyžadujú.

### **Článok 37**

#### **Federálna doložka**

Na prípad federálneho alebo neunitárneho štátu sa vzťahujú nasledujúce ustanovenia:

- a) ak ide o také články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci federálneho zákonodarného orgánu, povinnosti federálneho štátu majú byť rovnaké ako povinnosti tých zmluvných štátov, ktoré nie sú federálnymi štátmi,
- b) ak ide o také články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci zákonodarného orgánu členských štátov federácie, provincií alebo kantónov, ktoré nie sú zaviazané podľa ústavného poriadku federácie prijímať legislatívne opatrenia, federálna vláda predloží takéto články s priaznivým odporúčaním na vedomie príslušným orgánom štátov, provincií alebo kantónov v najkratšom možnom čase,
- c) federálny zmluvný štát tohto dohovoru na požiadanie ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu podané prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov poskytne vyhlásenie o práve a praxi federácie a jej členov, z ktorých pozostáva, v súvislosti s ktorýmkoľvek ustanovením dohovoru, v ktorom uvedie rozsah realizácie takéhoto ustanovenia legislatívnym alebo iným spôsobom.

### **Článok 38**

#### **Výhrady**

1. Pri podpise, ratifikácii alebo prístupení k dohovoru môže ktorýkoľvek štát vzniesť výhrady k článkom tohto dohovoru s výnimkou článkov 1, 3, 4, 16 ods. 1 a článkov 33 až 42 vrátane.
2. Ktorýkoľvek štát, ktorý urobil výhradu v súlade s odsekom 1 tohto článku, môže kedykoľvek výhradu odvolať vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

### **Článok 39**

#### **Nadobudnutie platnosti**

1. Tento dohovor nadobúda platnosť deväťdesiaty deň nasledujúci po dni uloženia šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupení k dohovoru.

2. Pre každý štát, ktorý ratifikoval dohovor alebo pristúpil k dohovoru po dni uloženia šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení k dohovoru, dohovor nadobudne platnosť deväťdesiaty deň po uložení jeho ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

#### **Článok 40**

##### **Odstúpenie**

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek odstúpiť od tohto dohovoru oznámením generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Takéto odstúpenie nadobudne platnosť pre daný zmluvný štát jeden rok po prijatí oznámenia o odstúpení generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov.
3. Ktorýkoľvek štát, ktorý uplatnil vyhlásenie alebo oznámenie podľa článku 36, môže kedykoľvek neskôr vyhlásiť vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, že dohovor sa na takéto územie prestane vzťahovať po uplynutí jedného roka od dátumu prijatia oznámenia generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov.

#### **Článok 41**

##### **Zmeny**

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek požiadať o zmenu tohto dohovoru vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov odporučí, aké kroky, ak sú vôbec potrebné, treba vykonať v súvislosti s takouto žiadosťou.

#### **Článok 42**

##### **Oznámenia generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov**

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov informuje všetkých členov Organizácie Spojených národov a nečlenské štáty uvedené v článku 35 o

- a) podpisoch, ratifikáciách a pristúpeniach k dohovoru podľa článku 35,
- b) vyhláseniach a oznámeniach podľa článku 36,
- c) výhradách a ich odvolaniach podľa článku 38,
- d) dátume nadobudnutia platnosti tohto dohovoru podľa článku 39,
- e) odstúpeniach a oznámeniach podľa článku 40,
- f) žiadostiach o zmeny podľa článku 41.

Na dôkaz toho podpísané, riadne splnomocnené osoby podpísali tento dohovor v mene svojich vlád.

Dané v New Yorku 28. septembra 1954 v jednom vyhotovení, ktorého anglické, francúzske a španielske znenie má rovnakú platnosť a ktoré zostane uložené v archíve Organizácie Spojených národov a ktorého overené kópie budú doručené všetkým členským štátom Organizácie Spojených národov a nečlenským štátom uvedeným v článku 35.

**DOHOVOR o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti**

## DODATOK

**Článok 1**

1. Cestovný doklad, ktorý sa uvádza v článku 28 tohto dohovoru, obsahuje údaj, že jeho držiteľ je osobou bez štátnej príslušnosti podľa podmienok dohovoru z 28. septembra 1954.
2. Doklad má byť vystavený aspoň dvojjazyčne, pričom jeden jazyk musí byť anglický jazyk alebo francúzsky jazyk.
3. Zmluvné štáty uvážia vhodnosť prijatia vzoru cestovného dokladu priloženého k tomuto dohovoru.

**Článok 2**

V súlade s predpismi vydávajúcej krajiny deti možno zapísať do cestovného dokladu jedného z rodičov alebo – vo výnimočných prípadoch – inej dospeléj osoby.

**Článok 3**

Poplatky účtované za vydanie cestovného dokladu nesmú prevýšiť najnižšiu sadzbu platnú pre poplatky za vystavenie pasov pre občanov daného štátu.

**Článok 4**

Okrem osobitných a výnimočných prípadov má byť cestovný doklad vystavený s platnosťou pre čo najvyšší počet štátov.

**Článok 5**

Cestovný doklad má byť platný najmenej tri mesiace a najviac dva roky.

**Článok 6**

1. Obnovenie alebo predĺženie platnosti cestovného dokladu je záležitosťou orgánu, ktorý ho vydal, pokiaľ sa jeho držiteľ zákonne neusadí na území iného štátu a má zákonný pobyt na území štátu, kde má sídlo uvedený orgán. Vystavenie nového cestovného dokladu je za rovnakých podmienok záležitosťou orgánu, ktorý vydal predchádzajúci cestovný doklad.
2. Diplomatiek alebo konzulárne úrady môžu byť splnomocnené na predlžovanie platnosti cestovných dokladov vystavených ich vládami na dobu nepresahujúcu šesť mesiacov.
3. Zmluvné štáty priaznivo posudzujú obnovovanie alebo predlžovanie platnosti cestovných dokladov alebo vydávanie nových dokladov osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré už nemajú zákonný pobyt na ich území a ktoré nemajú možnosť získať cestovný doklad v krajine ich zákonného pobytu.

**Článok 7**

Zmluvné štáty uznávajú platnosť cestovných dokladov vystavených v súlade s ustanoveniami článku 28 tohto dohovoru.

**Článok 8**

Príslušné orgány krajiny, do ktorej osoba bez štátnej príslušnosti hodlá vycestovať, majú, ak sú ochotné povoliť takejto osobe vstup a ak požadujú vízum, udeliť toto vízum do dokladu, ktorého je táto osoba držiteľom.

### Článok 9

1. Zmluvné štáty sa zaväzujú udeľovať tranzitné víza osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré dostali víza na územie konečného cieľa ich cesty.
2. Udelenie takých víz možno odmietnuť z dôvodov, ktoré by oprávňovali odmietnutie vystavenia víza ktorémukoľvek inému cudzincovi.

### Článok 10

Poplatky za udelenie výstupných, vstupných a tranzitných víz nesmú prevýšiť najnižšiu sadzbu poplatkov za udelenie víz do cestovných dokladov cudzincovi.

### Článok 11

Ak osoba bez štátnej príslušnosti získa povolenie na zákonný pobyt na území iného zmluvného štátu, má niesť zodpovednosť za vystavenie nového dokladu podľa podmienok uvedených v článku 28 príslušný orgán na tomto území, na ktorom je osoba bez štátnej príslušnosti oprávnená podať si žiadosť.

### Článok 12

Orgán vystavujúci nový doklad odoberie starý doklad a vráti ho štátu, ktorý ho vystavil, ak je v doklade uvedené, že sa má vrátiť; inak má doklad odobrať a znehodnotiť ho.

### Článok 13

1. Cestovný doklad vydaný podľa článku 28 tohto dohovoru, ak neobsahuje opačné ustanovenie, oprávňuje držiteľa kedykoľvek počas jeho platnosti na návrat na územie štátu, ktorý doklad vydal. V každom prípade obdobie, počas ktorého sa môže držiteľ vrátiť do štátu, ktorý doklad vydal, nemá byť kratšie než tri mesiace s výnimkou prípadov, keď štát, do ktorého chce osoba bez štátnej príslušnosti cestovať, netrvá na cestovnom doklade s právom na návrat.
2. V súlade s ustanoveniami predchádzajúceho odseku môže zmluvný štát vyžadovať od držiteľa cestovného dokladu splnenie formalít, ktoré sú predpísané v súvislosti s opustením alebo návratom na jeho územie.

### Článok 14

S výnimkou podmienok článku 13 ustanovenia tohto dodatku sa nijako netýkajú zákonov a iných právnych predpisov upravujúcich podmienky vstupu, tranzitu, pobytu, usídlenia sa a odchodu z územia zmluvných štátov.

### Článok 15

Vystavenie cestovného dokladu ani v ňom uvedené záznamy neurčujú ani neovplyvňujú právne postavenie držiteľa, obzvlášť jeho štátnu príslušnosť.

### Článok 16

Vystavenie cestovného dokladu žiadnym spôsobom neoprávňuje držiteľa na ochranu diplomatickými a konzulárnymi úradmi krajiny, ktorá doklad vydala, a týmto orgánom ipso facto neukladá právo ochrany.

Vzor cestovného dokladu

**Vzor cestovného dokladu**

Odporúča sa, aby mal doklad formu brožúry (s rozmermi približne 15 × 10 centimetrov) a bol vytlačený tak, aby sa akékoľvek vymazanie alebo zmeny chemickým alebo iným spôsobom mohli ľahko zistiť, a aby slová „Dohovor z 28. septembra 1954“ boli vytlačené opakovane na každej strane v jazyku štátu vystavujúceho doklad.

(Obálka brožúry)

**CESTOVNÝ DOKLAD**

(Dohovor z 28. septembra 1954)

Č.: .....

(1)

**CESTOVNÝ DOKLAD**

(Dohovor z 28. septembra 1954)

Tento doklad je platný do .....,  
ak jeho platnosť nebola predĺžená alebo obnovená.

Priezvisko .....

Meno (mená) .....

Sprevádzaný ..... dieťaťom (deťmi)

1. Tento doklad sa vydáva výlučne s cieľom poskytnúť držiteľovi cestovný doklad, ktorý môže slúžiť namiesto jeho národného pasu. V žiadnom prípade neovplyvňuje štátnu príslušnosť držiteľa.

2. Držiteľ je oprávnený vrátiť sa do .....  
..... (tu uviesť krajinu, ktorej úrady vydávajú tento doklad)  
do dátumu ....., ak nie je ďalej uvedený neskorší dátum.  
(Obdobie, počas ktorého sa držiteľ môže vrátiť, nemôže byť kratšie ako tri mesiace s výnimkou, keď štát, do ktorého držiteľ hodlá cestovať, netrvá na cestovnom doklade podľa práva návratu.)

Ak by sa držiteľ usídlil v inej krajine, než je krajina, ktorá vydala tento doklad, musí, ak chce opäť cestovať, požiadať kompetentné úrady krajiny svojho pobytu o vydanie nového dokladu. (Starý cestovný doklad má zadržať úrad vydávajúci nový doklad a vrátiť úradu, ktorý ho vydal.)<sup>1)</sup>

<sup>1)</sup>Veta v zátvorke má byť uvedená, ak si to vláda želá.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(2)

Miesto a dátum narodenia .....  
Zamestnanie .....  
Terajší pobyt .....  
Priezvisko manželky za slobodna a jej meno\*) .....  
Priezvisko a meno manžela\*) .....

**Opis**

Výška .....  
Farba vlasov .....  
Farba očí .....  
Tvar nosa .....  
Tvar tváre .....  
Farba pleti .....  
Zvláštne znamenia .....

**Deti sprevádzajúce držiteľa**

Priezvisko	Meno(á)	Miesto a dátum narodenia	Pohlavie
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

\*) Čo sa nehodí prečiarknite.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(3)

**Fotografia držiteľa a pečiatka vydávajúceho úradu  
Odtlačky prstov držiteľa (ak sa vyžadujú)**

Podpis držiteľa

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(4)

1. Tento doklad je platný v nasledujúcich krajinách:

.....  
.....  
.....  
.....

2. Doklad alebo doklady, na základe ktorých bol tento doklad vydaný:

.....  
.....  
.....

Vydaný v .....

Dátum vydania .....

Podpis a pečiatka úradu  
vydávajúceho tento doklad

Poplatok zaplatený:

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(5)

**Predĺženie alebo obnovenie platnosti**

Poplatok zaplatený:

Od .....

Do .....

Vykonané v .....

Dátum .....

Podpis a pečiatka úradu  
predlžujúceho alebo obnovujúceho  
platnosť dokladu

**Predĺženie alebo obnovenie platnosti**

Poplatok zaplatený:

Od .....

Do .....

Vykonané v .....

Dátum .....

Podpis a pečiatka úradu  
predlžujúceho alebo obnovujúceho  
platnosť dokladu

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(6)

**Predĺženie alebo obnovenie platnosti**

Poplatok zaplatený:

Od .....

Do .....

Vykonané v .....

Dátum .....

Podpis a pečiatka úradu  
predlžujúceho alebo obnovujúceho  
platnosť dokladu**Predĺženie alebo obnovenie platnosti**

Poplatok zaplatený:

Od .....

Do .....

Vykonané v .....

Dátum .....

Podpis a pečiatka úradu  
predlžujúceho alebo obnovujúceho  
platnosť dokladu

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(7 - 32)

**Víza**

Meno a priezvisko držiteľa dokladu musia byť uvedené v každom víze.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)





**Príloha  
k č. 206/2001 Z. z.**

**CONVENTION RELATING TO THE STATUS OF STATELESS PERSONS**

PREAMBLE

The High Contracting Parties,

Considering that the Charter of the United Nations and the Universal Declaration of Human Rights approved on 10 December 1948 by the General Assembly of the United Nations have affirmed the principle that human beings shall enjoy fundamental rights and freedoms without discrimination,

Considering that the United Nations has, on various occasions, manifested its profound concern for stateless persons and endeavoured to assure stateless persons the widest possible exercise of these fundamental rights and freedoms,

Considering that only those stateless persons who are also refugees are covered by the Convention relating to the Status of Refugees of 28 July 1951 and that there are many stateless persons who are not covered by that Convention,

Considering that it is desirable to regulate and improve the status of stateless persons by an international agreement,

Have agreed as follows:

**CHAPTER I  
GENERAL PROVISIONS**

Article 1

Definition of the term "Stateless Person".

1. For the purpose of this Convention, the term "stateless person" means a person who is not considered as a national by any State under the operation of its law.

2. This Convention shall not apply:

- (i) To persons who are at present receiving from organs or agencies of the United Nations other than the United Nations High Commissioner for Refugees protection or assistance so long as they are receiving such protection or assistance;
- (ii) To persons who are recognized by the competent authorities of the country in which they have taken residence as having the rights and obligations which are attached to the possession of the nationality of that country;
- (iii) To persons with respect to whom there are serious reasons for considering that:
  - (a) They have committed a crime against peace, a war crime, or a crime against humanity, as defined in the international instruments drawn up to make provisions in respect of such crimes;
  - (b) They have committed a serious non-political cri-

me outside the country of their residence prior to their admission to that country;

- (c) They have been guilty of acts contrary to the purpose and principles of the United Nations.

Article 2

General obligations

Every stateless person has duties to the country in which he finds himself, which require in particular that he conform to its laws and regulations as well as to measures taken for the maintenance of public order.

Article 3

Non-discrimination

The Contracting States shall apply the provisions of this Convention to stateless persons without discrimination as to race, religion or country of origin.

Article 4

Religion

The Contracting States shall accord to stateless persons within their territories treatment at least as favourable as that accorded to their nationals with respect to freedom to practise their religion and freedom as regards the religious education of their children.

Article 5

Rights granted apart from this Convention

Nothing in this Convention shall be deemed to impair any rights and benefits granted by a Contracting State to stateless persons apart from this Convention.

Article 6

The term "in the same circumstances"

For the purpose of this Convention, the term "in the same circumstances" implies that any requirements (including requirements as to length and conditions of sojourn or residence) which the particular individual would have to fulfil for the enjoyment of the right in question, if he were not a stateless person, must be fulfilled by him, with the exception of requirements which by their nature a stateless person is incapable of fulfilling.

## Article 7

## Exemption from reciprocity

1. Except where this Convention contains more favourable provisions, a Contracting State shall accord to stateless persons the same treatment as is accorded to aliens generally.

2. After a period of three years' residence, all stateless persons shall enjoy exemption from legislative reciprocity in the territory of the Contracting States.

3. Each Contracting State shall continue to accord to stateless persons the rights and benefits to which they were already entitled, in the absence of reciprocity, at the date of entry into force of this Convention for that State.

4. The Contracting States shall consider favourably the possibility of according to stateless persons, in the absence of reciprocity, rights and benefits beyond those to which they are entitled according to paragraphs 2 and 3, and to extending exemption from reciprocity to stateless persons who do not fulfil the conditions provided for in paragraphs 2 and 3.

5. The provisions of paragraphs 2 and 3 apply both to the rights and benefits referred to in articles 13, 18, 19, 21 and 22 of this Convention and to rights and benefits for which this Convention does not provide.

## Article 8

## Exemption from exceptional measures

With regard to exceptional measures which may be taken against the person, property or interests of nationals or former nationals of a foreign State, the Contracting States shall not apply such measures to a stateless person solely on account of his having previously possessed the nationality of the foreign State in question. Contracting States which, under their legislation, are prevented from applying the general principle expressed in this article shall, in appropriate cases, grant exemptions in favour of such stateless persons.

## Article 9

## Provisional measures

Nothing in this Convention shall prevent a Contracting State, in time of war or other grave and exceptional circumstances, from taking provisionally measures which it considers to be essential to the national security in the case of a particular person, pending a determination by the Contracting State that that person is in fact a stateless person and that the continuance of such measures is necessary in this case in the interests of national security.

## Article 10

## Continuity of residence

1. Where a stateless person has been forcibly displaced during the Second World War and removed

to the territory of a Contracting State, and is resident there, the period of such enforced sojourn shall be considered to have been lawful residence within that territory.

2. Where a stateless person has been forcibly displaced during the Second World War from the territory of a Contracting State and has, prior to the date of entry into force of this Convention, returned there for the purpose of taking up residence, the period of residence before and after such enforced displacement shall be regarded as one uninterrupted period for any purposes for which uninterrupted residence is required.

## Article 11

## Stateless seamen

In the case of stateless persons regularly serving as crew members on board a ship flying the flag of a Contracting State, that State shall give sympathetic consideration to their establishment in its territory and the issue of travel documents to them or their temporary admission to its territory particularly with a view to facilitating their establishment in another country.

## CHAPTER II JURIDICAL STATUS

## Article 12

## Personal status

1. The personal status of a stateless person shall be governed by the law of the country of his domicile or, if he has no domicile, by the law of the country of his residence.

2. Rights previously acquired by a stateless person and dependent on personal status, more particularly rights attaching to marriage, shall be respected by a Contracting State, subject to compliance, if this be necessary, with the formalities required by the law of that State, provided that the right in question is one which would have been recognized by the law of that State had he not become stateless.

## Article 13

## Movable and immovable property

The Contracting States shall accord to a stateless person treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the acquisition of movable and immovable property and other rights pertaining thereto, and to leases and other contracts relating to movable and immovable property.

## Article 14

## Artistic rights and industrial property

In respect of the protection of industrial property, such as inventions, designs or models, trade marks,

trade names, and of rights in literary, artistic and scientific works, a stateless person shall be accorded in the country in which he has his habitual residence the same protection as is accorded to nationals of that country. In the territory of any other Contracting State, he shall be accorded the same protection as is accorded in that territory to nationals of the country in which he has his habitual residence.

Article 15  
Right of association

As regards non-political and non-profit-making associations and trade unions the Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

Article 16  
Access to Courts

1. A stateless person shall have free access to the Courts of Law on the territory of all Contracting States.

2. A stateless person shall enjoy in the Contracting State in which he has his habitual residence the same treatment as a national in matters pertaining to access to the Courts, including legal assistance and exemption from *cautio judicatum solvi*.

3. A stateless person shall be accorded in the matters referred to in paragraph 2 in countries other than that in which he has his habitual residence the treatment granted to a national of the country of his habitual residence.

**CHAPTER III**  
**GAINFUL EMPLOYMENT**

Article 17  
Wage-earning employment

1. The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the right to engage in wage-earning employment.

2. The Contracting States shall give sympathetic consideration to assimilating the rights of all stateless persons with regard to wage-earning employment to those of nationals, and in particular of those stateless persons who have entered their territory pursuant to programmes of labour recruitment or under immigration schemes.

Article 18  
Self-employment

The Contracting States shall accord to a stateless person lawfully in their territory treatment as

favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the right to engage on his own account in agriculture, in industry, handicrafts and commerce and to establish commercial and industrial companies.

Article 19  
Liberal professions

Each Contracting State shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory who hold diplomas recognized by the competent authorities of that State, and who are desirous of practising a liberal profession, treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

**CHAPTER IV**  
**WELFARE**

Article 20  
Rationing

Where a rationing system exists, which applies to the population at large and regulates the general distribution of products in short supply, stateless persons shall be accorded the same treatment as nationals.

Article 21  
Housing

As regards housing, the Contracting States, in so far as the matter is regulated by laws or regulations or is subject to the control of public authorities, shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

Article 22  
Public education

1. The Contracting States shall accord to stateless persons the same treatment as is accorded to nationals with respect to elementary education.

2. The Contracting States shall accord to stateless persons treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, with respect to education other than elementary education and, in particular, as regards access to studies, the recognition of foreign school certificates, diplomas and degrees, the remission of fees and charges and the award of scholarships.

Article 23  
Public relief

The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory the same treatment with respect to public relief and assistance as is accorded to their nationals.

Article 24  
Labour legislation and social security

1. The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory the same treatment as is accorded to nationals in respect of the following matters:

- (a) In so far as such matters are governed by laws or regulations or are subject to the control of administrative authorities: remuneration, including family allowances where these form part of remuneration, hours of work, overtime arrangements, holidays with pay, restrictions on home work, minimum age of employment, apprenticeship and training, women's work and the work of young persons, and the enjoyment of benefits of collective bargaining;
- (b) Social security (legal provisions in respect of employment, injury, occupational diseases, maternity, sickness, disability, old age, death, unemployment, family responsibilities and any other contingency which, according to national laws or regulations, is covered by a social security scheme), subject to the following limitations:
  - (i) There may be appropriate arrangements for the maintenance of acquired rights and rights in course of acquisition;
  - (ii) National laws or regulations of the country of residence may prescribe special arrangements concerning benefits or portions of benefits which are payable wholly out of public funds, and concerning allowances paid to persons who do not fulfil the contribution conditions prescribed for the award of a normal pension.

2. The right to compensation for the death of a stateless person resulting from employment injury or from occupational disease shall not be affected by the fact that the residence of the beneficiary is outside the territory of the Contracting State.

3. The Contracting States shall extend to stateless persons the benefits of agreements concluded between them, or which may be concluded between them in the future, concerning the maintenance of acquired rights and rights in the process of acquisition in regard to social security, subject only to the conditions which apply to nationals of the States signatory to the agreements in question.

4. The Contracting States will give sympathetic consideration in extending to stateless persons so far as possible the benefits of similar agreements which may at any time be in force between such Contracting States and non-contracting States.

**CHAPTER V**  
**ADMINISTRATIVE MEASURES**

Article 25  
Administrative assistance

1. When the exercise of a right by a stateless person would normally require the assistance of authorities of a foreign country to whom he cannot have recourse, the Contracting State in whose territory he is residing shall arrange that such assistance be afforded to him by their own authorities.

2. The authority or authorities mentioned in paragraph 1 shall deliver or cause to be delivered under their supervision to stateless persons such documents or certifications as would normally be delivered to aliens by or through their national authorities.

3. Documents or certifications so delivered shall stand in the stead of the official instruments delivered to aliens by or through their national authorities, and shall be given credence in the absence of proof to the contrary.

4. Subject to such exceptional treatment as may be granted to indigent persons, fees may be charged for the services mentioned herein, but such fees shall be moderate and commensurate with those charged to nationals for similar services.

5. The provisions of this article shall be without prejudice to articles 27 and 28.

Article 26  
Freedom of movement

Each Contracting State shall accord to stateless persons lawfully in its territory the right to choose their place of residence and to move freely within its territory, subject to any regulations applicable to aliens generally in the same circumstances.

Article 27  
Identity papers

The Contracting States shall issue identity papers to any stateless person in their territory who does not possess a valid travel document.

Article 28  
Travel documents

The Contracting States shall issue to stateless persons lawfully staying in their territory travel documents for the purpose of travel outside their territory, unless compelling reasons of national security or public order otherwise require, and the provisions of the Schedule to this Convention shall apply with respect to such documents. The Contracting States may issue such a travel document to any other stateless person in their territory; they shall in particular give sympathetic consideration to

the issue of such a travel document to stateless persons in their territory who are unable to obtain a travel document from the country of their lawful residence.

Article 29  
Fiscal charges

1. The Contracting States shall not impose upon stateless persons duties, charges or taxes, of any description whatsoever, other or higher than those which are or may be levied on their nationals in similar situations.

2. Nothing in the above paragraph shall prevent the application to stateless persons of the laws and regulations concerning charges in respect of the issue to aliens of administrative documents including identity papers.

Article 30  
Transfer of assets

1. A Contracting State shall, in conformity with its laws and regulations, permit stateless persons to transfer assets which they have brought into its territory, to another country where they have been admitted for the purpose of resettlement.

2. A Contracting State shall give sympathetic consideration to the application of stateless persons for permission to transfer assets wherever they may be and which are necessary for their resettlement in another country to which they have been admitted.

Article 31  
Expulsion

1. The Contracting States shall not expel a stateless person lawfully staying in their territory save on grounds of national security or public order.

2. The expulsion of such a stateless person shall be only in pursuance of a decision reached in accordance with due process of law. Except where compelling reasons of national security otherwise require, the stateless person shall be allowed to submit evidence to clear himself, and to appeal to and be represented for the purpose before competent authority or a person or persons specially designated by the competent authority.

3. The Contracting States shall allow such a stateless person a reasonable period within which to seek legal admission into another country. The Contracting States reserve the right to apply during that period such internal measures as they may deem necessary.

Article 32  
Naturalization

The Contracting States shall as far as possible facilitate the assimilation and naturalization of stateless persons. They shall in particular make every

effort to expedite naturalization proceedings and to reduce as far as possible the charges and costs of such proceedings.

**CHAPTER VI**  
**FINAL CLAUSES**

Article 33  
Information on national legislation

The Contracting States shall communicate to the Secretary-General of the United Nations the laws and regulations which they may adopt to ensure the application of this Convention.

Article 34  
Settlement of disputes

Any dispute between parties to this Convention relating to its interpretation or application, which cannot be settled by other means, shall be referred to the International Court of Justice at the request of any one of the parties to the dispute.

Article 35  
Signature, ratification and accession

1. This Convention shall be open for signature at the Headquarters of the United Nations until 31 December 1955.

2. It shall be open for signature on behalf of:  
(a) Any State member of the United Nations;  
(b) Any other State invited to attend the United Nations Conference on the Status of Stateless Persons; and  
(c) Any State to which an invitation to sign or to accede may be addressed by the General Assembly of the United Nations.

3. It shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

4. It shall be open for accession by the States referred to in paragraph 2 of this article. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 36  
Territorial application clause

1. Any State may, at the time of signature, ratification or accession, declare that this Convention shall extend to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. Such a declaration shall take effect when the Convention enters into force for the State concerned.

2. At any time thereafter any such extension shall be made by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations and shall take effect as from the ninetieth day after the day of receipt

by the Secretary-General of the United Nations of this notification, or as from the date of entry into force of the Convention for the State concerned, whichever is the later.

3. With respect to those territories to which this Convention is not extended at the time of signature, ratification or accession, each State concerned shall consider the possibility of taking the necessary steps in order to extend the application of this Convention to such territories, subject, where necessary for constitutional reasons, to the consent of the Governments of such territories.

Article 37  
Federal clause

In the case of a Federal or non-unitary State, the following provisions shall apply:

- (a) With respect to those articles of this Convention that come within the legislative jurisdiction of the federal legislative authority, the obligations of the Federal Government shall to this extent be the same as those of Parties which are not Federal States.
- (b) With respect to those articles of this Convention that come within the legislative jurisdiction of constituent States, provinces or cantons which are not, under the constitutional system of the Federation, bound to take legislative action, the Federal Government shall bring such articles with a favourable recommendation to the notice of the appropriate authorities of states, provinces or cantons at the earliest possible moment.
- (c) A Federal State Party to this Convention shall, at the request of any other Contracting State transmitted through the Secretary-General of the United Nations, supply a statement of the law and practice of the Federation and its constituent units in regard to any particular provision of the Convention showing the extent to which effect has been given to that provision by legislative or other action.

Article 38  
Reservations

1. At the time of signature, ratification or accession, any State may make reservations to articles of the Convention other than to articles 1, 3, 4, 16 (1) and 33 to 42 inclusive.

2. Any State making a reservation in accordance with paragraph 1 of this article may at any time withdraw the reservation by a communication to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations.

Article 39  
Entry into force

1. This Convention shall come into force on the ninetieth day following the day of deposit of the sixth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

Article 40  
Denunciation

1. Any Contracting State may denounce this Convention at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

2. Such denunciation shall take effect for the Contracting State concerned one year from the date upon which it is received by the Secretary-General of the United Nations.

3. Any State which has made a declaration or notification under article 36 may, at any time thereafter, by a notification to the Secretary-General of the United Nations, declare that the Convention shall cease to extend to such territory one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 41  
Revision

1. Any Contracting State may request revision of this Convention at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

2. The General Assembly of the United Nations shall recommend the steps, if any, to be taken in respect of such request.

Article 42  
Notifications by the Secretary-General  
of the United Nations

The Secretary-General of the United Nations shall inform all Members of the United Nations and non-member States referred to in article 35:

- (a) Of signatures, ratifications and accessions in accordance with article 35;
- (b) Of declarations and notifications in accordance with article 36;
- (c) Of reservations and withdrawals in accordance with article 38;
- (d) Of the date on which this Convention will come into force in accordance with article 39;
- (e) Of denunciations and notifications in accordance with article 40;
- (f) Of requests for revision in accordance with article 41.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed this Convention on behalf of their respective Governments.

DONE at New York, this twenty-eighth day of September, one thousand nine hundred and fifty-four,

in a single copy, of which the English, French and Spanish texts are equally authentic and which shall remain deposited in the archives of the United Nations,

and certified true copies of which shall be delivered to all Members of the United Nations and to the non-member States referred to in article 35.

**CONVENTION RELATING TO THE STATUS OF STATELESS PERSONS – SCHEDULE**

## Article 1

1. The travel document referred to in article 28 of this Convention shall indicate that the holder is a stateless person under the terms of the Convention of 28 September 1954.

2. The document shall be made out in at least two languages, one of which shall be English or French.

3. The Contracting States will consider the desirability of adopting the model travel document attached hereto.

## Article 2

Subject to the regulations obtaining in the country of issue, children may be included in the travel document of a parent or, in exceptional circumstances, of another adult.

## Article 3

The fees charged for issue of the document shall not exceed the lowest scale of charges for national passports.

## Article 4

Save in special or exceptional cases, the document shall be made valid for the largest possible number of countries.

## Article 5

The document shall have a validity of not less than three months and not more than two years.

## Article 6

1. The renewal or extension of the validity of the document is a matter for the authority which issued it, so long as the holder has not established lawful residence in another territory and resides lawfully in the territory of the said authority. The issue of a new document is, under the same conditions, a matter for the authority which issued the former document.

2. Diplomatic or consular authorities may be authorized to extend, for a period not exceeding six months, the validity of travel documents issued by their Governments.

3. The Contracting States shall give sympathetic consideration to renewing or extending the validity of travel documents or issuing new documents to stateless persons no longer lawfully resident in their territory who are unable to obtain a travel document from the country of their lawful residence.

## Article 7

The Contracting States shall recognize the validity

of the documents issued in accordance with the provisions of article 28 of this Convention.

## Article 8

The competent authorities of the country to which the stateless person desires to proceed shall, if they are prepared to admit him and if a visa is required, affix a visa on the document of which he is the holder.

## Article 9

1. The Contracting States undertake to issue transit visas to stateless persons who have obtained visas for a territory of final destination.

2. The issue of such visas may be refused on grounds which would justify refusal of a visa to any alien.

## Article 10

The fees for the issue of exit, entry or transit visas shall not exceed the lowest scale of charges for visas on foreign passports.

## Article 11

When a stateless person has lawfully taken up residence in the territory of another Contracting State, the responsibility for the issue of a new document, under the terms and conditions of article 28 shall be that of the competent authority of that territory, to which the stateless person shall be entitled to apply.

## Article 12

The authority issuing a new document shall withdraw the old document and shall return it to the country of issue, if it is stated in the document that it should be so returned; otherwise it shall withdraw and cancel the document.

## Article 13

1. A travel document issued in accordance with article 28 of this Convention shall, unless it contains a statement to the contrary, entitle the holder to re-enter the territory of the issuing State at any time during the period of its validity. In any case the period during which the holder may return to the country issuing the document shall not be less than three months, except when the country to which the stateless person proposes to travel does not insist on the travel document according to the right of re-entry.

2. Subject to the provisions of the preceding sub-paragraph, a Contracting State may require the holder of the document to comply with such formalities as may be prescribed in regard to exit from or return to its territory.

## Article 14

Subject only to the terms of paragraph 13, the provisions of this Schedule in no way affect the laws and regulations governing the conditions of admission to, transit through, residence and establishment in, and departure from, the territories of the Contracting States.

## Article 15

Neither the issue of the document nor the entries

made thereon determine or affect the status of the holder, particularly as regards nationality.

## Article 16

The issue of the document does not in any way entitle the holder to the protection of the diplomatic or consular authorities of the country of issue, and does not ipso facto confer on these authorities a right of protection.

**Specimen Travel Document**

It is recommended that the document be in booklet form (approximately 15 x 10 centimetres), that it be so printed that any erasure or alteration by chemical or other means can be readily detected, and that the words "Convention of 28 September 1954" be printed in continuous repetition on each page, in the language of the issuing country.

(Cover of booklet)

**TRAVEL DOCUMENT**

(Convention of 28 September 1954)

No. ....

(1)

**TRAVEL DOCUMENT**

(Convention of 28 September 1954)

This document expires on .....  
unless its validity is extended or renewed.

Name .....

Forename (s) .....

Accompanied by ..... child (children).

- 1. This document is issued solely with a view to providing the holder with a travel document which can serve in lieu of a national passport. It is without prejudice to and in no way affects the holder's nationality.
- 2. The holder is authorized to return to [state here the country whose authorities are issuing the document] on or before unless some later date is hereafter specified. [The period during which the holder is allowed to return must not be less than three months except when the country to which the holder proposes to travel does not insist on the travel document according the right of re-entry.]
- 3. Should the holder take up residence in a country other than that which issued the present document, he must, if he wishes to travel again, apply to the competent authorities of his country of residence for a new document. [The old travel document shall be withdrawn by the authority issuing the new document and returned to the authority which issued it.]\*

\* The sentence in brackets to be inserted by Governments which so desire.

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(2)

Place and date of birth.....  
 Occupation.....  
 Present residence.....  
 \*Maiden name and forename(s) of wife .....  
 \*Name and forename(s) of husband .....

**Description**

Height.....  
 Hair.....  
 Colour of eyes.....  
 Nose.....  
 Shape of face.....  
 Complexion.....  
 Special peculiarities.....

**Children accompanying holder**

Name	Forename(s)	Place and date of birth	Sex
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

\* Strike out whichever does not apply.

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(3)

**Photograph of holder and stamp of issuing authority  
Finger-prints of holder (if required)**

Signature of holder .....

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(4)

1. This document is valid for the following countries:

.....  
.....  
.....

2. Document or documents on the basis of which the present document is issued:

.....  
.....  
.....

Issued at.....

Date .....

Signature and stamp of authority  
issuing the document:

Fee paid:

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(5)

**Extension or renewal of validity**

Fee paid:

From.....

To .....

Done at .....

Date .....

Signature and stamp of authority extending  
or renewing the validity  
of the document:

**Extension or renewal of validity**

Fee paid:

From.....

To .....

Done at .....

Date .....

Signature and stamp of authority extending  
or renewing the validity  
of the document:

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(6)

**Extension or renewal of validity**

Fee paid:

From .....

To .....

Done at .....

Date .....

Signature and stamp of authority extending  
or renewing the validity  
of the document:

**Extension or renewal of validity**

Fee paid:

From .....

To .....

Done at .....

Date .....

Signature and stamp of authority extending  
or renewing the validity  
of the document:

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(7-32)

**Visas**

The name of the holder of the document must be repeated in each visa.

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

